

NAUČNÁ STEZKA NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA LANDEK HISTORIE TĚŽBY UHLÍ NA LANDEKU

Historie těžby uhlí na Landeku

Průkazem území na Landeku, který byl v té době součástí Pruska, byl pruským ministrem pro doby a hutě v Berlíně a Vratislavem z Mitrovicemi povolen znakem českoholštýnského dolu města Schöne. Ten v roce 1780 otevřel na úpatí Landeku první důl v oblasti, který byl pojmenován podle Václava (Václavský důl). Po jeho založení panství, jehož majitelem byl od roku 1783 Adam sněmovník pán Gruntschreiber, v 15. srpna 1781 počítal Vrchní báňský úřad o záruku her a propuklou důlního mraže. Dne 24. června 1782 byla vydána koncese, která obsahovala povolení záruky dolu Juliana a Vilemína a propůjčila po dvaceti důlních měsících na každou sloupu s pravém rabytostí. Uvedené datum je tedy dnem začátku dolování nejen na vrcholu Landeku v Petřkovicích, ale zahrálo také dnu, kdy se na území ostravsko-karvinéského revíru začalo pravdivě těžit uhlí. Další název uhlí na území Landeku vedly ke vzniku mnoha dolů, které byly postupně sloučovány do větších celků. Takto se vynořily tzv. Staré hušinské doly, Šíhovické doly, Nové, někdy též nazývané Mladé hušinské doly a jako poslední vznikly v roce 1829 Dolní Ferdinandovo dílo.

Názvem Staré nebo Staré hušinské doly byla označována skupina nejstarších dobývaných dolů na Landeku, které tvořily nejbohatší část hušinské oblasti. Dílky se na skupinu východní, k níž patřily důlní pole Julian, Vilemína, Nový, Poustevník, Stolní a Terezie, na skupinu střední s důlními poli Dvorník-sever a Dvorník-jih a na skupinu západní, která však již ležela mimo území Landeku směrem k Lhotě.

Z Šíhovických dolů dochovalo jen malo mapové i jiné dokumentace, takže jejich rozsah a objem byly těžko určitelné. Podáme-li se zjistit čestivosti původního skupiny dolů s pěti hlavními štolami a se sedmi svýšinnými jámami.

Nové hušinské doly tvořily dvě skupiny dolů, západní a východní, které obě ležely na petřkovičské části Landeku. K západní skupině patřil důl Udalí, založený 14. dubna 1812, a důl Vilem a Arnolt, pro něž bylo vydáno povolení k těžbě 9. prosince 1815. Východní skupina tvořila jediný důl Příkopový, založený 11. března 1817, který ležel ve zbytkovém poli mezi propojkami Starých hušinských a Šíhovických dolů.

Důl pale Ferdinandovo dílo se nacházel v západní části Landeku na katastrálním území obce Petřkovic. Ještě před užíváním propůjčily byla ve střední části pole vlyluhovou úklidovou jámu označovanou jménem Náleznice. Důlní pole se členilo na část východní, k níž patřil Dolní Ferdinandovo dílo (zal. v roce 1830), Strogní důl (zal. 1835), dvojitý důl František a Albert (zal. asi 1855) a důl Nejdovček (zal. 1863) a na část západní důl Hugo a Hugo (zal. asi 1864).

Na východní hranici důlního pole Ferdinandovo dílo byla v roce 1838 založena první hlubinná jáma tohoto dolu, která byla nazývána Strojní, neboť unibyl instalován první parní těžní stroj v ostravsko-karviném revíru.

Komplex Starých a Nových hušinských dolů s dolem Ferdinandovo dílo a řezelzovou výrobou ve Vlkovickách prodalo olomoucké arcibiskupství 8. dubna 1863 rakouskému bankéři Salomonu Mayerovi Rothschildovi. V závěti odkázal S. M. Rothschild doly svým synům Anselmu Salomonovi a jeho manželce Betty, kteří se ujali svého vlastnictví 1. ledna 1859. V té době již důl nesl jméno po svém vlastníkovi ANSELM.

Noví majitelé pronajali doly od 1. ledna 1872 velkokobchodiumským s úhlem, bratřím Davida a Vilemou Gutmannovým, a společně vytvořily společnost Vlkovické kamennouhelné doly v Ostravě, v níž měl 40% podíl Rothschild a 60% podíl Gutmannov.

Dne 18. prosince 1894 byly doly prodány nové ustavené společnosti Vlkovické horní a hutní těžíště, jejížmž podílníky byly opět bankovní domy Rothschild a Gutmann. Tato společnost pak držela doly, s výjimkou let 1942–1945, až do jejich znárodnění v roce 1945.

V druhé polovině roku 1945 přešel důl pod národní správu, byl znárodněn a začleněn do národního podniku Ostravsko-karvinéské kamennouhelné doly v Ostravě. V roce 1956 byl přeměnoven na důl Masaryk. Po komunistickém převratu v roce 1948 dološil k opět ke změně názvu. Od 1. dubna 1958 nesl důl jméno významného komunistického novináře Edvarda Urxe.

Těžba byla na tomto dole ukončena 8. srpna 1991.

Autof.: kol. Hornického muzea v Ostravě

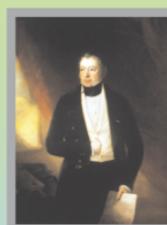
Obr. 1

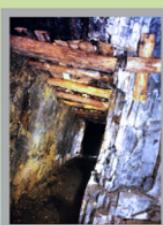
Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

Obr. 1: Historické mapy důlního prostoru Laneku. A - Šíhovické doly, B - Staré hušinské doly, C - Dolní Ferdinandovo dílo, D - Hlubinné doly Masaryk a Masaryk-Hušinské doly, E - Konec působení Rothschildovy vlastnické.

Obr. 2: Příkopový důl v roce 1914.

Obr. 3: Antonín Mayer Rothschild, bankér Eduard von Rosse z roku 1817.

Obr. 4: Salomon Mayer Rothschild, bankér Eduard von Rosse z roku 1817.

Kresba a foto: převzato z publikace Landek – svědek důlné minulosti, 2. vydání, Český Těšín 2003.